ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ
O'.K.U.F. F.T.U.U.

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

2006 йил 26 декабр, сешанба № 205 (2254)

Ушбу сонда:

2 СУД ҚАРОРИ ИЖРОСИ БИЛАН КУЧЛИ
3 ҚУРБОН ҲАЙИТИ ВА ЯНГИ ЙИЛ БИЛАН ҚУТЛАЙМИЗ
4 ТАРОЗИ ЎЙИНИ

Касаба уюшмалари ва Омбудсман ҳамкорлиги

ИНСОН МАНФААТЛАРИ ҲИМОЯСИ – ОЛИЙ МАҚСАД

Республикамиз Президентининг «Мақсадимиз аниқ – Ўзбекистонда ҳуқуқий, демократик давлат қуриш, инсон ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, унинг орзу-умидларини рўёбга чиқариш учун шароит яратиш – бош вазифамиз" деган сўзлари бугун ҳар биримизнинг онгу шууримизни эгаллаб, дилимизга яқин бўлиб қолди. Ўтган йиллар давомида мамлакатимизда бу ўта муҳим вазифаларнинг устувор йўналишларини ўз ичига олган ташкилий-ҳуқуқий механизм ишлаб чиқилиб, ишга туширилди. Ушбу механизм инсон ҳуқуқларига риоя этилиши ва унинг ҳимояси ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш, қонун яратувчи, ижроия ва суд ҳокимиятларининг бу борадаги фаолиятлари самарадорлигига эришиш, инсон ҳуқуқлари бўйича қўшимча миллий муассасаларни барпо этиш имкониятларини кенгайтирди.

Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман)га ташкилотлар ва мансабдор шахслар томонидан инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги амалдаги қонун ҳужжатларига риоя этиш самарадорлиги устидан парламент назоратини таъминлаш ваколати берилган бўлса, Республика касаба уюшмалари ўз ваколатлари доирасида меҳнат қонунчилигининг ижроси устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириб келмоқдалар.

Мамлакатимизда демократик фуқаролик жамиятини шакллантириш жараёни жадал тус олаётган бир пайтда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ҳамда Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик алоқалари муҳим аҳамият касб этмоқда. Зеро, касаба уюшмаларининг олий мақсади — меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатлари ҳимояси Омбудсман фаолиятининг ҳам асосий йўналишларидан биридир. Мақсадларнинг бундай муштараклиги ҳар иккала ташкилот кучларини янада жипсроқ бирлаштиришни тақозо этади.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, касаба уюшмаларининг бевосита иштирокида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг 11 та конвенцияси ратификация қилинди. Охирги икки йилда касаба уюшмалари томонидан «Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексига берилаётган ўзгартириш ва қўшимчалар", "Ўзбекистон уй-жой кодекси", "Давлат хизматчилари тўғрисида"ги қонун лойиҳаси, "Давлат ижтимоий суғуртаси тўғрисида"-ги, "Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида"ги қонунга ўзгартириш ва қўшимчалар", "Ўзини-ўзи бошқариш маҳаллий органлари тўғрисида"ги каби 40 та қонун лойиҳаларига 200 дан зиёд таклифлар киритилди ва уларнинг аксарияти инобатга олинди.

Меҳнат қонунчилиги мониторингини амалга ошириб бориш масаласи касаба уюшмалари фаолиятининг устувор йўналишларидан бири ҳисобланади. Айнан шунинг учун ҳам турли бўғин касаба уюшма ташкилотларининг мажлислари, раёсат ва пленум йиғилишларида меҳнат қонунчилигига амал қилиш масаласи мунтазам равишда муҳокама этилиб, тегишли вазирликлар, идоралар, корхона ва муассасалар раҳбарларининг ҳисоботлари эшитилади.

Кейинги йилларда Ўзбекистон касаба уюшмалари ва Омбудсман ҳамкорлигида Қорақалпоғистон Республикаси, Наманган, Хоразм вилоятларидаги корхона, ташкилот, муассасаларда аёллар ва ёшларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий ҳимоялари борасида семинарлар ташкил этилди. Касаба уюшмалари тизимида фаолият кўрсатаётган ҳуқуқшунослар охирги икки йилда мингдан зиёд корхона, ташкилот ва муассасаларда бўлиб, Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодекси ҳамда фуқароларнинг ижтимоий ва ҳуқуқий манфаатлари ҳимоясига алоқадор бошқа қонунларнинг бажарилишини ўрганиб чиқдилар. Муҳими, аниқланган хато ва камчиликларни бартараф этишда уларга амалий ёрдам кўрсатилди.

Кези келганда, фуқароларнинг ариза ва мурожаатларини кўриб чиқиш Омбудсман ҳамда касаба уюшмалари фаолиятининг ажралмас бир бўлагига айланиб қолганлигини ҳам эътироф этиш лозим. Омбудсманнинг ҳар бир минтақавий вакили ва касаба уюшма ходимлари ушбу масалада жиддий муносабат намунасини намойиш этмоқдалар. Зеро, ҳар бир ариза ва мурожаат ортида инсон тақдири турибди. Ушбу йўналишда амалга оширилаётган ишлар мисолида касаба уюшмалари томонидан Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман)га фуқаролар Р. Ибрагимова, Ф. Жалменова, Б.Гурбич, А.Рустамов, М.Зоиров, Д.Анорқулов ва Ф.Акмурзаеваларнинг меҳнат низолари юзасидан тегишли жамоатчилик эксперт хулосаси тайёрлаб юборилганлигини айтиш мумкин. Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий Марказига фуқаро Г.Утешованинг аризаси юзасидан тегишли хулоса жўнатилган бўлса, З.Кудряшованинг аризаси бўйича Республика Транспорт прокуратураси ишида қатнашиб, муайян тўхтамга келинди.

(Давоми 2-бетда)

Ислом КАРИМОВ:

Биз демократик давлат ва фуқаролик жамияти барпо этиш йўлини танлаган эканмиз, демократиянинг асосий принципларини, яъни, жамиятимизда халқ иродасининг тўла ҳукм суриши, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини қарор топтириш масалалари бугун ҳаётимизда қай даражада ўз аксини топмоқда ва шу талабларга тўлиқ жавоб бериш учун биз яна нималарга эътибор қаратишимиз лозим, деган саволларни олдимизга қўйишимиз табиий.

Бу борада бошқа муҳим йўналиш ва вазифаларни инкор этмаган ҳолда, аввало, аҳолимизнинг фаоллиги, сиёсий ва ҳуқуқий онгини ошириш бўйича қилаётган ишларимизнинг самарасини янада кучайтириш масаласи доимий кун тартибида туриши зарур.

Ўзбекистонда хорижий ҳамкорлар билан ҳамжиҳатликда фаолият юритаётган қўшма корхоналар сафи йил сайин кенгаймоқда.

Яқинда Фарғона шаҳрида фойдаланишга топширилган «Silver Silk» Ўзбекистон-Америка қўшма корхонаси ҳам ана шундай иншоотлардан бири саналади.

Пилла хомашёсини қайта ишлашга ихтисослашган қўшма корхонада жаҳон андозаларига мос юқори сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда.

Корхона маҳсулотлари Япония, Италия, Туркия, Польша, Хитой каби жаҳоннинг ўнлаб хорижий давлатларига экспорт қилинади.

Ҳозирда бу ерда 300 нафар маҳаллий ёшлар мунтазам иш билан таъминланган.

Улар учун барча шарт-шароитлар яратиб берилган.

Суратда: ишчи Муқаддасхон Жамолиддинова.

М.ҚОДИРОВ (ЎзА) олган сурат

*** Терроризмга барҳам берса бўлади**
*** Ўз жонига қасд қилиш гуноҳ**
*** Раҳбар бўлиш осонмас**
*** Ҳаёт саҳнага ўхшайди**

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида «Тараққиётга таҳдид ва раҳбар масъулияти» мавзусида тафаккур синови ўтказилди.

Синовда давлат ва жамият қурилиши, бозор иқтисодиётининг асосий тамойиллари, давлатлараро муносабатлар ва ташқи иқтисодий алоқалар факультетлари тингловчилари ўзаро беллашдилар.

Ўткир зеҳнлилар ва топқирларнинг тортишувларини кўраркансиз, беихтиёр, тадбир ташкилотчиларига раҳмат айтасиз. Буни республикамиз аҳли кўрса арзийди, арзийди эмас, кўриши керак. Бу тадбирни томоша қилгач, кишиларимизнинг сиёсий онги янада ўсади, юртга меҳри ошади, қалб кўзи очилади.

Масала жиддий. Аммо мароқ билан томоша қиласиз. Саҳна кўринишларига гап йўқ. Тингловчилар эмас, саҳнада гўё буюк актёрлар...

Маҳоратни тасвирлашга қалам ожиз. Ва лекин асл мағзини сизга тортиқ қилишга ҳаракат қиламиз. Буёғи ўзингизга ҳавола, тафаккур қилинг, азиз газетхон.

Бошловчи (Шарқшунослик институти ўқитувчиси Жасурбек Зиёмуҳамедов): Бугун иккинчи тафаккур синовларини ўтказиш учун шу даргоҳга қадам ранжида қилдик. Анжуманни очишдан олдин Нозим Ҳикматнинг маълум ва машҳур шеърини айтиб ўтишимиз жоиз:

Агар мен ёнмасам,
Агар сен ёнмасанг,
Агар биз ёнмасак,
Зулматни ким чекинтиради?!...

Танбурнинг маҳзун, ўйчан садоси остида бир нола келади.

Саҳнада устоз ва шогирд пайдо бўлади.

Шогирд:

Устоз! Яшамоқдаман, йиллар ўтди,
Билолмадим ҳамон кимлигим.
Сўрадим, изладим, ўйладим, курашдим,
Неки бўлса барчаси бўлди,
Вале билолмадим ҳамон кимлигим.
Ўтдилар қанча авлиё-ю, қанча пайғамбарлар,
Қанча фозилу қанча донишлар,
Ўтди қанча-қанча султонлар,
Лек оддий бир нарсани билолмадилар.
Оддий бир саволга жавоб беролмадилар.
Мен кимман? Қаердан келдиму қайга борурман?
Мен нечук яралдим? Нечук кетурман?
Недир яшашдан мақсад?...

Устоз:

— Дейдилар, сенда жисм бор, сенда ақл бор, энг муҳими, сенда ўтмиш бор. Демакки, сенда барчаси бор. Кеча ва кундуз ўрган, нима борлигини англа, шунда эртанг ва келажагинг ҳосил бўлғай.

...Қадим замонларда бир аллома бўлиб, у ўз шогирдларига турли тилларда сабоқ берар экан. Кунлардан бирида илмга чанқоқ шогирд ўз устозидан сўрабди:

— Устоз, ижозатингиз билан бир савол сўрасам, майлими?

— Албатта, зеро айтадиларки, сўраган эмас, сўрамаган нодон.

— Устоз, инсон кун кечириб, давлатлар пайдо бўлибдики, унга тажовуз қилгувчи хавф-хатарлар бор. Ушбу хавф-хатарнинг олдини олиш учун не қилмоқ керак, бу масаланинг ечими недур?

— Саволингиз тўғри. Бу масаланинг ечими кўп нарсаларга боғлиқ бўлиб, аввало, ҳар бир инсон ўз замонаси, даври билан ҳамнафас бўлмоғи даркор.

— Устоз, давр билан ҳамнафас бўлмоқлик недур?

— Қандоқ бахтинг бор эканки, бугун бу даргоҳда сенга йўл кўрсатувчилар жамулжам бўлганлар.

Баҳс-мунозаралар бошланади. Орада қўшиқ янграб туради.

«Келинлар қўзғолони» кўринишида мамлакатлар пайдо бўлади. Фармонбиби, Соттиси ҳам бор. Ёшгинаси, гўзали ҳам бор.

Куй... Рақс... Чайковскийнинг «Оққуш рақси», Хоразмнинг «Норим-норим»и... Беқасам кийган ёш доирачилар доирасининг ўйноқи садолари...

Савол:

— Халқаро терроризмга бутунлай барҳам бериш фақат нуфузли давлатлар ўзаро келишиб олишигагина боғлиқ. Хўш, шундай экан, нима учун сусткашликка йўл қўйилмоқда?

Жавоб:

— Халқаро терроризмга бутунлай барҳам бериш фақатгина нуфузли давлатларга боғлиқ эмас. Бунинг учун бутун жаҳон биргаликда ҳаракат қилиши даркор. Устозларимиз таъкидлаганидек, терроризм билан шундай курашишимиз керакки, у йиртқич қуш қўнгани жой тополмасин.

Мулоҳаза:

— Киши қанча кўп билгани сари шунча кам билишини сезиб қолар экан. Илмнинг бизга ҳеч қачон ортиқчалик жойи йўқ. Балки, онда-сонда пулимиз ортиқчалик қилар... Хавф-хатар аниқ, таҳдидлар объектив дейишади. У ҳолда уларнинг олдини олишда инсоннинг ўрни ҳақида сўз юритиш мантиқсизлик эмасмикан?.

Мулоҳаза:

— Асло. Инсон бор эканки, ер юзида муаммо пайдо бўлади. Хавф-хатар туғилади. Инсон бор эканки, дунёни портлатади. Инсон бор эканки, бир-бирини ўлдиради. Шунинг учун хавф-хатарнинг биринчи омили қилиб инсонни кўрсатамиз. Қачонки инсонлар ўзаро бирлашиб, шуларнинг олдини олишда юқори даражада ҳаракат қилмас экан, хавф-хатар, таҳдидлар кўпаяверади.

Савол:

— Тоталитаризм ва мутлоқ эркинлик, буларнинг ҳар бири тараққиётга таҳдид. Буни қандай изоҳлаган бўлар эдингиз?

Жавоб:

— Тоталитаризм тузумининг энг катта таҳдиди ҳукмрон мафкурага асосланишидир. Бунда жамиятнинг ҳар битта соҳаси, жумладан, маънавият ва иқтисодиёт ҳам унга бўйсундирилади. Хилма-хилликка йўл берилмайди. Оқибатда қадриятларга завол етади.

Бир карикатурада қуён: ҳамма жойда эркинлик қураяпсанми, дея бўрига дўқ уриб, бўрининг эса дағ-дағ титраб тургани кўрсатилади. Мутлақ эркинлик дегани бу — аҳлоқ чегараларидан чиқиб кетиш эмас. Бу умуминсоний қадриятларга зид келадиган ғояларни тарқатиш дегани эмас. Мутлақ эркинлик дегани, бу — икки жинснинг никоҳи эмас ва ниҳоят мутлақ эркинлик гуманистик ғояларга зид келадиган ҳамма нарсани тарғиб қилиш дегани эмас.

Мулоҳаза:

— Мафкуравий таҳдид ҳар қачонгидан кучайди. Президентимиз иборалари билан айтганда, бугунги мафкуравий кураш майдони ядро полигонларидан бир неча баробар кучли ва оқибатлари ҳам шунга яраша. Ҳозир глобализация кетяпти. Айниқса, мафкура учун давлатлараро чегаралар йўқ. Яъни бутун дунё катта бир давлатга айланмоқда. Мафкура бамисоли бир вирус. Вируслар ҳозир йиллар эмас, сониялар ичида кўпаймоқда. Биз, хусусан, сиёсий партиялар орқали одамларни унга қарши «эмлашимиз» керак.

Мулоҳаза:

— Бугун қайси бир матбуотни қараманг, ҳозирги ёшларнинг юриш-туришию, кийим-кечагидан нолишади. Улар ундоғ кийинган, бундоғ кийинган. Аммо, бу ниманинг оқибати эканлигини таҳлил қилишмайди.

Мулоҳаза:

— Инсоннинг ўзида иммунитет бўлиши керак. Соғлом мафкурага эга бўлмоғи зарур. Нима билан бунга эришамиз? Миллий истиқлол ғоясини одамлар онгига сингдирсак, давлатимиз кучли бўлади.

Савол:

— Глобаллашув ва халқаро демократлашув: уларнинг қайси бири кўпроқ таҳдидлар келиб чиқишига сабаб бўлади?

Жавоб:

— Халқаро глобаллашув шундай жараёнки, бу давлатларни, жамиятларни бир-бирига бирлаштириб, ижобий натижаларга олиб келади. Демократиянинг бутун дунё бўйича унификация қилинган ягона қолипи йўқ. Демократия таҳдидлар келиб чиқишига кўпроқ сабаб бўлади. Ҳозирги пайтда баъзи давлатларга демократияни зўрлик билан экспорт қилиш зиддиятларни вужудга келтираяпти.

Савол:

— Замон ва макон нуқтаи назаридан таҳдид тушунчасини шарҳлаб беринг.

Жавоб:

— Таҳдид - бу инсон ва жамиятнинг ҳаётий фаолиятини қийинлаштирадиган, жамиятдаги тараққиётни, тинчлик ва барқарорликни заифлаштирадиган, мавжуд конституциявий тузумнинг асосларига зарба берадиган, салбий оқибатлар келтириб чиқарадиган сиёсий-ижтимоий ҳодиса. Ижтимоий характерига кўра, сиёсий-ижтимоий, мафкуравий, сиёсий характерга кўра эса, умумбашарий, минтақавий ва маҳаллий таҳдидлар бўлади. БМТ Бош Ассамблеяси 48-сессиясида Президентимиз терроризм хавфи ҳақида бонг уриб айтган эди. Ўшанда етарли эътибор берилмади. Кейинги воқеалар у кишининг нақадар ҳақ эканлигини исботлаб берди.

Савол:

— Антропоген хавф-хатарлар деганда нимани тушунасиз? Улар нималарда кўринади?

Жавоб:

— Антропоген хавф-хатар инсон омили билан боғлиқ бўлиб, у инсоннинг фаолияти жараёнида вужудга келади. Иқлимлар исиб кетиши, чўллашиш, экология билан боғлиқ бошқа кўринишларда намоён бўлади.

Савол:

— Бугунги кунда маънавий хавфсизлигимизга қандай хавф-хатар ва таҳдидлар мавжуд?

Жавоб:

— Ҳозирги пайтда мустақил Ўзбекистон жаҳон аренасига чиқди. Собиқ иттифоқ тарқаб кетгач, мафкуравий бўшлиқ пайдо бўлди ва бу бўшлиқни тўлдириш учун ҳар тарафдан мафкуравий хуружлар пайдо бўла бошлади. Маънавий хавфсизлик бу бизнинг мафкуравий соҳамиз.

Давр, давлат, жамият, шахс

Ҳозир мафкуравий соҳада жуда катта ишлар амалга оширилаяпти. Миллий истиқлол мафкурасини ривожлантириш учун бизда катта имкониятлар мавжуд. Маънавий хавфсизлигимизни таъминлаш ўзимизга боғлиқ.

Савол:

— Сепаратизм, фанатизмнинг дунё барқарорлигига таҳдидини тушунтириб берсангиз?

Жавоб:

— Энг аввало, сепаратизм инглизча сўз бўлиб «separat» ажратиш, бўлиш деган маънони англатади. Унинг моҳияти нимадан иборат? Бу — бўлиб ташла ва ҳукмронлик қил дегани. Бирлашиш мамлакатнинг кучайишига, бўлиб ташланиши эса унинг инқирозига олиб келади. Бу тили, урф-одати бир бўлган халқ ичида бўлиши мумкин эмас. Мақсадларидан келиб чиқиб, у турли хил кўринишларда намоён бўлади. Сепаратизмнинг олдини олсак, инсоният бир кучга айланади. Шунда барча таҳдидларга қарши кураша олади.

Ҳайъат фикри:

Дастлаб жавоб беришларда ноаниқликлар бўлди. Дейлик, глобаллашув ва халқаро демократлашувни фарқлашда бироз қийналдилар. Глобаллашувнинг фақатгина ижобий томонларини эмас, салбий томонларини ҳам гапириб ўтишса маъқул бўларди. Замонавий миссионерлик қанчалик хавф солиб тургани ва бунинг ҳам катта хавф-хатар эканлиги тўғри таъкидланди.

Савол:

— «Мен ўзимни-ўзим ўлдирсам савоб, хайрли иш бўлади» дейишади. Шундай вазиятга тайёрмисиз? Аниқроғи, Ислом экстремистлари одам ўзини-ўзи ўлдириш хайрли ишлар эканлигини ўзларича исботлаб талқин қилишади. Хуллас, Қуръон оятини талқин қилишда улар қандай услубий хатога йўл қўйишмоқда?

Жавоб:

— Уларнинг услубий хатолари шундаки, ўзини-ўзи ўлдириш хайрли иш ҳисобланмайди. Инсон ўз халқини ҳимоя қилиб жиҳодга чиққанда биров томонидан ўлдирилса, у шаҳид ҳисобланади.

Жавоб:

— Инсоннинг ҳеч қачон ўзининг ёки бировнинг жонига қасд қилиши оқланмаган. Бу ерда жиҳодда шаҳид бўлиш билан адаштирилади. Диний саводсизлик оқибатида, жиҳодда қурбон бўлган жаннатий бўлади, деган фикр унинг тўла-тўкис моҳиятини очмаган ҳолда одамга сингдирилади ва у жонига қасд қилади. Исломда уларга жаноза ўқилмайди. Тўнғиз холида кетади, дейилади.

Мулоҳаза:

— Ҳар хил, у исломий экстремист бўладими, христиан экстремисти бўладими фарқи йўқ. Улар ўзларининг ғоясини исботлаш учун муқаддас китоблардан бир жузъани олишади.

Қуръонда: Ўз номингиз ва нафсингиз билан «жиҳод қилинглар», дейилади. Услубий хатога йўл қўймаслик учун кулли олиш керак, яъни бутун Қуръонни бошидан охиригача ўқиб, унинг маъносидан келиб чиқиб, фикр олиш мумкин.

Савол:

— Демократия золимларни дунёга келтиради, деган экан бир файласуф. У ким ва нима демоқчи?

Жавоб:

— У Платон. «Энг яхши фалсафани амалиётга татбиқ этиш бу энг яхши демократия», — деган у. Давлат файласуф қарашлари билан бошқарилишини уқтирган. Бундай демократияда халққа оломон сифатида қаралган.

Жавоб:

— Бу фикрни XVIII асрда яшаб ўтган француз файласуфи Жан Жак Руссо айтган. Файласуф ҳақ. Айримлар ўзларини демократия тантаначилари деб эълон қилиб, инсон ҳуқуқлари, сўз эркинликларини байроқ қилиб, террорчиларга бошпана беришмоқда, уларни ҳимоя қилмоқда.

Мулоҳаза:

— Абу Наср Форобийнинг «Фозил одамлар шаҳри» китобида ёзилишича, фуқаролари маданиятли бўлган шаҳар гуллаб-яшнайди. Бу демократиянинг биринчи асоси. Лекин маданиятсиз бўлса, улар шундай қонун чиқаришадики, маънавиятни йўқ қилади.

Ҳар қандай нарсанинг ижобий ва салбий оқибати бор. Сизнинг ҳуқуқларингиз қўшнингиз ҳуқуқларини камситишга олиб келса, эркинлигингиз қўшнингизнинг ҳуқуқи бошланган жойдан тугайди. Агар чегара белгиланмаса, унда бу жамият демократиядан анархияга қараб кетади. Платон айтган — демократиянинг энг юқори чўққиси анархиядир.

Мулоҳаза:

— Қадимда демократияда жамиятнинг ҳамма қатлами қатнашган, қуръа ташланган. Айтайлик, ҳар бир одамга мулк бериш масаласи муҳокама қилинган. Энг эътиборлиси, у чўлоқми, кўрми, жинними фарқи бўлмаган. Яъни, у фуқаро сифатида кўрилган.

(Давоми 2-бетда)

Ҳақ – ҳуқуқимизни билайлик, уни ҳимоя қила олайлик!

СУД ҚАРОРИ ИЖРОСИ БИЛАН КУЧЛИ

✓ Демократик жамият сари

Ҳар қайси фуқаро ўз ҳуқуқ ва эркинликларини билиши, унинг бошқалар томонидан поймол этилишига йўл қўймаслиги керак. Айтиш жоизки, фуқаролар ўз ҳуқуқ ва эркинликларидан қанчалар кенг фойдалансалар, улар жамиятда мавжуд бўлган иллатларга қарши шунчалик самарали курашган бўлардилар.

— Афсуски, кўп ҳолларда бунинг аксини кўрамиз, — дейди Адлия вазирлиги ҳузуридаги Суд қарорларини ижро этиш, судлар фаолиятини моддий-техник жиҳатдан ва молиявий таъминлаш департаменти суд қарорларини ижро этиш бўлими бошлиғи вазифасини бажарувчи Анвар Раҳимов.

— Қарангки, орамизда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар орқали ўз ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилишга андиша қилувчилар ҳам учраб туради. Натижада тарафлар ўртасидаги низолар янада чигаллашади. Охир-оқибат вужудга келган вазият судга мурожаат қилишга мажбур этади. Айнан шу сабабга кўра бузилган ҳуқуқ ва эркинликларни тиклаш учун барча давлатларда махсус хизматлар ташкил этилган. Бу хизматлар суд ижрочилари фаолияти билан бевосита боғлиқ.

Маълумки, Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 22 сентябрдаги «Ўзбекистон Республикаси судлари фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига асосан Адлия вазирлиги ҳузурида департамент фаолият юритиб келмоқда. Суд қарорларининг мажбурий ижросини таъминлашни такомиллаштириш ўз навбатида департамент тизимидаги ҳар бир ходимдан юксак масъулият ва ташаббускорликни талаб этади. Албатта, ўтган давр мобайнида бу борада қатор ижобий натижаларга эришилди.

Хусусан, 2002 йилда мамлакатимиз бўйича суд ижрочилари иш юритувида 432,7 минг ижро ҳужжатларининг 346,1 мингтаси ижроси таъминланган бўлса, кейинги йилларда бу рақамлар анчага кўпайди. 2005 йилга келиб 1027,0 мингта ижро ҳужжатининг 754,9 мингтасининг ижроси таъминланди. 716,8 миллиард сўм пул маблағлари амалда тўлиқ ундирилди. Яъни дастлабки кўрсаткичларга қараганда жорий йилга келиб ижро ҳужжатлари сони қарийб 3 бараварга ошди.

Ҳозирги пайтда суд ижрочилари томонидан «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида»ги Қонунга асосан умумий юрисдикция судлари, хўжалик судлари ва 30 дан ортиқ маъмурий органларнинг қарорлари, нотариусларнинг ижро хатлари, ўзбошимчалик билан турар-жойни эгаллаб олган ёки авария ҳолатида бўлган уйларда яшаётган шахсларни маъмурий тартибда кўчириш тўғрисидаги прокурорларнинг қарорлари ҳамда қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа органларнинг қарорлари ижроси таъминланмоқда.

Шунингдек, мазкур қонунга асосан қабул қилинган Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 13 январдаги «Автомототранспорт воситаларининг олди-сотди шартномаларини расмийлаштиришни тартибга солиш тўғрисида»ги ҳамда «Солиқлар ва бюджетга мажбурий тўловлар бўйича муддатида тўланмаган солиқларни корхоналар ва ташкилотлар мол-мулки ҳисобидан ундириб олиш тартиби тўғрисидаги Низомга ўзгартиришлар киритиш ҳақида»ги қарорлар талаблари асосида муайян ишлар олиб борилмоқда.

Ўтган йиллар давомида мажбурий ижрога оид соҳадаги қонунчилик базаси сезиларли даражада ўзгарди. Шунга қарамай департамент фаолиятида амалдаги қонунни янада такомиллаштириш, тегишли қонун ва кодексларни мувофиқлаштириш зарурати пайдо бўлмоқда. Бу, айниқса, айрим тоифадаги мажбурий ижрога келиб тушаётган ижро ҳужжатлари, яъни ер майдонларини қайтариш, ноқонуний қурилган бино ва қурилмаларни бузиш, шунингдек, даъвони таъминлашда ижро ҳужжатлари бажарилишини таъминлашнинг аниқ тартиби белгиланмаганлиги маълум даражада салбий таъсир кўрсатаётгани амалиётда кўриниб қолмоқда. Бундан ташқари, қонунда белгиланган муддатда сотилмаган мол-мулкларнинг нархини арзонлаштириш масаласи белгиланмаган бўлиб, давлат бюджетига боқиманда қарзларни ундиришга оид ижро ҳужжатлари бўйича ҳам анча қийинчиликлар юзага келмоқда. Яъни, давлатнинг ундирувчи органи сифатида солиқ идоралари натура ҳолида қабул қилиши мумкин эмаслиги сабабли, ҳозирги кунда давлат бюджетига боқиманда қарзларни ундириш ҳақидаги ижро ҳужжатлари бўйича сотувга чиқарилган кўплаб мол-мулклар сотилмасдан туриб қолиши натижасида муддати бузилган ижро ҳужжатларининг кўпайиш ҳолати содир бўлмоқда.

Шунингдек, мажбурий ижрони амалга ошириш жараёнида ундирувчи қарздорнинг бошқа шахсларда турган мол-мулки, шу жумладан, пул маблағларига қаратиш тартиби қонунда белгиланманганлиги ҳам муаммони ҳал қилишда қийинчилик туғдираётганини таъкидлаш жоиз.

Бундан ташқари, белгиланган муддатда тўланмаган жиноий жазо сифатида қўлланилган жаримани бошқа жазо турига алмаштириш, ишламайдиган қарздорлардан ундирилиши лозим бўлган алимент миқдорини белгилаш, муддатида сотилмаган ва ундирувчига таклиф қилинаётган гаровдаги мол-мулкларнинг баҳосини аниқлаш каби қатор ижро ҳаракатларини амалга оширишда Қонун талаблари бошқа қонунлар, жумладан, Жиноят процессуал, Жиноят ижроия, Оила ва Фуқаролик кодекслари талабларига мувофиқ эмаслиги боис мажбурий ижрони амалга оширишда айрим муаммоларга дуч келинмоқда.

Шу ўринда айтиш жоизки, суднинг қонун устуворлигини таъминлаш ва фуқароларнинг манфаатини ҳимояловчи орган эканлиги асосан суд чиқарган қарорнинг амалиётида намоён бўлади. Шундай экан, ижронинг ўз вақтида таъминланишидан нафақат талабгор, балки барча манфаатдордир. Зеро, суд қарори ижроси билан кучли, деган ибора бежиз айтилмаган.

Роза САЙДАҲМЕДОВА,
«Ишонч» мухбири

✓ Касаба уюшмалари ва Омбудсман ҳамкорлиги

ИНСОН МАНФААТЛАРИ ҲИМОЯСИ – ОЛИЙ МАҚСАД

(Боши 1-бетда)

Бу борада амалга оширилган ишлар кўлами ниҳоятда кенг. Масалан, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши ҳуқуқшунослари томонидан Қибрай туманидан фуқаро А.Тошпўлатова, Бухоро вилоятидан М.Давронов, Қарши шаҳридан фуқаролар И.Бобонов ва У.Баҳриддинов, Фарғона вилоятидан М.Ёдгоровларнинг хатлари юзасидан ёзма равишда тегишли ҳуқуқий маслаҳатлар берилди. Қашқадарё вилояти, Нишон туманидан келган фуқаро А.Ҳакимовнинг аризаси юзасидан 3 кунлик хизмат сафарига чиқилиб, масала жойида ўрганилди ва тегишли хулоса тайёрланиб, бу ҳақда хат муаллифига жавоб йўлланди.

Маълумки, жамоа шартномаси ёлланма ходимлар ҳуқуқ ва манфаатларини амалга оширишнинг бирдан-бир механизмидир. Айнан шунга кўра касаба уюшма ташкилотларида ушбу муҳим ҳужжатга бўлган муносабат тубдан ўзгармоқда. Бугунги кунда республикамизда 70 дан ортиқ жамоа келишувлари, 14 та ҳудудий келишувлар, 30 мингга яқин жамоа шартномалари амал қилмоқда. Улар орқали 6 миллионга яқин меҳнаткашлар манфаатлари қамраб олинган.

Омбудсман ва касаба уюшмаларининг ҳамкорликдаги фаолияти ғоят серқирра. Шаклланаётган фуқаролик жамиятининг муҳим институтларидан ҳисобланган Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) ва Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик алоқаларининг ўрнатилиши кучли давлатдан – кучли фуқаролик жамияти сари тамойили йўлидаги муҳим одимлардан бири десак, асло муболаға эмас.

Ҳамкорлик самараси ўлароқ жойларда инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари тўғрисидаги қонунларга амал қилиниши устидан назорат ўрнатиш бўйича томонларнинг ваколатлари доирасида фаолият олиб борилмоқда. Омбудсман номига келиб тушаётган меҳнат муносабатларига оид мурожаатларнинг касаба уюшмалари мутахассислари билан ҳамкорликда кўриб чиқилаётгани масалани тўғри ва ўз вақтида ҳал этилишида айни муддао бўлмоқда.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) ва Конрад Аденауэр номли Фонд ҳамкорлигида ўтказилган "Омбудсманнинг инсон ҳуқуқларини ҳимоялаш ва унга риоя қилишни таъминлаш бўйича давлат органлари ва нодавлат ташкилотлари билан ўзаро ҳамкорлик фаолиятидаги муҳим вазифалар" мавзуидаги конференцияда ҳам бу ҳақда алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Шу билан бир қаторда Омбудсманнинг қонунчилик ташаббуси ҳуқуқидан, касаба уюшмаларининг эса ўз аъзоларини суд орқали ҳимоя қилиш имкониятларидан кенг фодаланган ҳолда фуқароларнинг меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, адолатли меҳнат шароитларида ишлаш каби конституциявий ҳуқуқларини тўла таъминлаш борасидаги ҳамкорликни янада кучайтириш имкониятлари мавжудлиги, бунда Омбудсманнинг минтақавий вакиллари ҳамда касаба уюшмалари бошланғич ташкилотларининг ҳамкорликдаги фаолиятлари муҳим ўрин тутиши эътироф этилди. Айниқса, жойларда биргаликда фуқароларнинг конституциявий ва меҳнат ҳуқуқлари тўғрисида давра суҳбатлари, учрашувлар каби тадбирларни доимий равишда ўтказишга эътиборни кучайтириш инсон ҳуқуқлари ва меҳнат муносабатларига оид тушунмовчиликлар келиб чиқишининг олдини олиш борасида самарали восита эканлиги таъкидланди.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши ва Омбудсманнинг келгусидаги ҳамкорлик фаолиятларида Омбудсманнинг интақавий вакиллари ва касаба уюшма ташкилотлари ўртасида ўзаро алоқаларни янада ривожлантириш мақсадида амалда бўлган ҳаракат дастурларининг тўла бажарилишини таъминлаш, инсонларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатлари ҳимояси борасида олиб борилаётган ишларни доимий равишда биргаликда муҳокама этиб бориш, меҳнат муносабатлари соҳасидаги аҳволни баҳамжиҳат таҳлил этиш, турли тоифадаги ишчи-ходимларга, айниқса, аёллар, ёшлар ва ногиронларга бериладиган кафолатларни таъминлаш масалаларини алоҳида назоратга олиш, ҳуқуқий ҳимоянинг самарадорлигини янада ошириш мақсадида Омбудсман идораси вакиллари ва касаба уюшмаси ходимлари учун турли мавзуларда доимий ўқув дастурлари ташкил этиш таклифлари билдирилди. Шунингдек, аҳолининг ҳуқуқий маданиятини ошириш мақсадида касаба уюшмалари ва Омбудсманнинг минтақавий вакиллари биргаликда жойларда меҳнат жамоалари ва маҳалла аҳли ўртасида инсон ҳуқуқлари ҳамда меҳнат муносабатлари масалаларига бағишланган учрашувлар, давра суҳбатлари, вилоят ва шаҳарлар миқёсида анжуман, конференция ва семинарлар ўтказиб боришга эътиборни кучайтириш таклифлари ўртага ташланди.

Бугун Ўзбекистон касаба уюшмалари олдида фуқаролик жамиятини барпо этиш шароитида жамоа шартномалари ва битимлари орқали меҳнат аҳли, айниқса, аёллар ва ёшларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатлари ҳимояси йўлидаги саъй-ҳаракатларни янада кучайтириш, мамлакатда юз бераётган демократик янгиланиш ва ўзгаришларни чуқурлаштириш, ишчи-хизматчилар ва ёшлар онгига миллий ғояни сингдириш ҳамда Давлат дастурларини ҳаётга татбиқ этиш борасида Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) билан ўзаро ҳамкорлик алоқаларини янги босқичга кўтариш вазифаси турибди. Бунинг учун эса имкониятлар етарли.

Озодахон МУҲИТДИНОВА,
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раиси ўринбосари

✓ Қонун ижроси муқаррар

Собиқ Иттифоқ даврида суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларининг ижросини амалга ошириш жараёнида вужудга келадиган муносабатларни тартибга соладиган ҳеч қандай қонун йўқ эди. Фақатгина ижро тўғрисидаги қўлланмадан фойдаланилган.

Бирорта мураккаброқ ижро ҳужжатини амалга ошириш вақтида келиб чиқадиган тушунмовчиликларни ечиш учун кўплаб қонунларни кўриб чиқишга тўғри келар, кўпинча иш ечимини топиш имконияти бўлмас эди.

Ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш даврида турли-туман мулк шаклларининг вужудга келиши натижасида ижро учун берилаётган ҳужжатларнинг сони икки-уч бараварга ошиб кетди.

Уларнинг асосий қисмини коммунал хизмат ҳақлари бўйича қарзларни ундириш тўғрисидаги ижро ҳужжатлари ташкил қилмоқда ва суд қарорлари ижросига доир қонун ишимизни осонлаштирмоқда.

ФАОЛИЯТИМИЗ АСОСИ

Биргина Тошкент шаҳрининг Бектемир тумани бўлимига 2006 йил 30 ноябрга қадар Тошиссиққуввват ИЧБ фойдасига ундириш тўғрисидаги 1414 та — қарийб 130 миллион сўмлик, уй-жой мулкдорлар ширкати фойдасига 200 та — 14 миллион сўмлик, Сувсоз корхонаси фойдасига 110 та — 6 миллион сўмлик, Махсустранс фойдасига 400 та — 5 миллион сўмлик, Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонаси фойдасига 82 та — 10 миллион сўмлик ижро ҳужжатлари келиб тушган.

Албатта ушбу қарздорликлар бирданига пайдо бўлмаган. Бу йиллар давомида, айниқса, кўп қаватли уй-жойларда яшовчиларнинг қарзларни ўз вақтида тўламагани оқибатида вужудга келган.

Ушбу суд қарорлари ижросини амалга ошириш жараёнида кўпгина қарздорлар уйларида иссиқлик йўқлиги, совуқ ва иссиқ сувларнинг етарли миқдорда чиқмаётганлигини важ қилиб кўрсатишади.

Коммунал хизматлар ҳақи ўз вақтида тўлаб қўйилса вақтида кўрсатилмаган хизматлар устидан шикоят ижобий ҳал этилиши ва истеъмолчи фойдасига моддий ва маънавий зарар ундирилиши мумкин.

Фуқаролар шуни тушунишлари керакки, коммунал қарзларни тўламаслик оқибатида коммунал хизмати кўрсатувчи корхоналар ҳисобларига пул маблағлари тушмаслиги, улар томонидан ёқилғи, керакли эҳтиёт қисмларни ололмасликка, ходимларга иш ҳақларини ўз вақтида тўламасликларига ва бунинг оқибатида хонадонларимизга иссиқлик, совуқ ва иссиқ сувларнинг ўз вақтида берилмаслигига сабаб бўлади.

Суд ижрочиси фақат суд қарорида кўрсатилган мақсаднигина амалга ошириши лозим.

Судларнинг қонуний кучга кирган қарорларига биноан «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида»ги Қонуннинг 49-, 53-, 56-моддасига асосан қарздорларнинг мол-мулклари хатланиб банд солиниши ҳамда мутахассислар орқали баҳоланиб, реализация қилинган ҳолда қарз қопланиши мумкин.

Ўз вақтида қарзларни тўламаслигимиз қанчалик ортиқча қоғозбозлик ва харажатларни келиб чиқаришини, қанча одам бу ишлар билан овора бўлишини бир тасаввур қилиб кўринг-а?!

Бектемирлик суд ижрочиларининг туман ҳокимияти, маҳалла фуқаролар йиғини ҳамда ички ишлари бўлими ходимлари билан биргаликда олиб бораётган саъй-ҳаракатлари натижасида юқорида келтириб ўтилган қарзлар асосан ундирилди.

«Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги Суд қарорларини ижро этиш, судлар фаолиятини моддий-техник жиҳатдан ва молиявий таъминлаш департаменти фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Президент қарорига биноан суд ижро бўлимларига қўшимча ўринлар берилди, алоҳида бино, компьютер-техникалар ҳамда хизмат машиналари билан тўлиқ таъминлаш чоралари кўрилмоқда.

Албатта, бундай имкониятлар ижро ҳужжатларини ўз вақтида амалга ошириш учун ёрдам беради.

Х. ОДИЛОВ,
Бектемир туман суд ижрочилари бўлими суд ижрочиси

ҲУҚУҚИЙ ДАРСХОНА

Савол. Мен 1955 йилда туғилганман, 1975 йилда Наманган Давлат педагогика институти жисмоний тарбия бўлимини битирганман. 2003 йилда касаллигим туфайли 2-гуруҳ ногирони берилган. Имкониятим борича мутахассислигим бўйича ишлашим мумкинми?

Ҳ.Шарапов,
Наманган тумани

Жавоб. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 37-моддасига мувофиқ, ҳар бир шахс меҳнат қилиш, эркин касб (иш) танлаш, адолатли меҳнат шароитлари асосида ишлаш ва қонунда белгиланган тартибда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқига эга.

Ногирон ходимларни тунги вақтдаги ишларга, шунингдек иш вақтидан ташқари ишларга ва дам олиш кунларидаги ишларга жалб қилишга уларнинг розилиги билангина, башарти улар учун бундай ишлар тиббий тавсияларда тақиқланмаган бўлса, йўл қўйилади.

Саволга жавобни Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси бошқарма прокурори Отабек АТАКОВ тайёрлади

14 январ — Ватан ҳимоячилари куни

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Марказий офицерлар саройида давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари иштирокида "Миллий армиямиз — мустақиллигимизнинг, тинч ва осойишта ҳаётимизнинг мустаҳкам кафолатидир" мавзуида анжуман ўтказилди.

ҒУРУРГА АЙЛАНАЁТГАН БУРЧ

Ватан ҳимоячилари кунини байрамона нишонлаш анъанага, уни кўтаринки руҳда ўтказиш учун олдиндан тайёргарлик кўриш одатга айланиб бормоқда. Бу байрам файзи ва шукуҳини жамият ҳаётида фаол қатнашаётган ҳар бир юртдошимиз юракдан ҳис қилиб турибди.

Бугун фахр ва ифтихор билан айтишимиз мумкинки, Қуролли Кучларда амалга оширилаётган ислоҳотлар туфайли миллий армиямиз ҳар томонлама шаклланмоқда. Юрт истиқболи, тинчлиги йўлида қалби ғайрат-шижоатга тўла ҳарбийларни кўриб ҳар қанча фахрлансак арзийди. Соҳада амалга оширилаётган ислоҳотлар армияни ёшларни иродасини тоблайдиган, ҳарбий билим ва тарбия берадиган жасорат мактабига айлантирмоқда.

Дарҳақиқат, муддатли ҳарбий хизматга чақирув танлов асосида бўлаётганлиги, Ватан олдидаги бурчни ўташ хизматга отланган ҳар бир йигитнинг ғурурига айланиб бораётганлиги бугун ҳеч кимга сир эмас. Ўз навбатида ҳарбийларимиз хизмат давомида ҳам, заҳирага бўштилганда ҳам ҳар томонлама эъзоз топмоқда. Имтиёзлардан фойдаланяпти.

Анжуманда сўзлаган Мудофаа вазирлиги, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, "Маҳалла" жамғармаси, "Ватанпарвар" ташкилотининг раҳбар ходимлари ҳамкорликда амалга оширилаётган ишлар ҳамда келгусидаги вазифалар хусусида фикрлашдилар.

Хусан СУЛАЙМОНОВ

✓ Давр, давлат, жамият, шахс

(Боши 1-бетда)

Мулоҳаза:

— Нима қилмаслик керак? Бефарқ бўлмаслик керак. Лоқайдлик қилмаслик керак. Қўшнинингнинг муаммоси бўлиб турган нарса эртага сенинг муаммонг бўлиши мумкин.

Мулоҳаза:

— Фақат бефарқ одамларнинг жим туриши туфайли дунёда хунрезликлар содир бўлади.

Савол:

Шу қутида нима бор?

Топишга ёрдам берадиган шеър ўқилади:

Ёнингга пардозлаб келар ўзларин,
Сени суйган турфа кучу манфаат.
Харидоринг кўпдир кучайиб кетсанг,
Боринг ҳам қудратдир, йўғинг ҳам қудрат.

Жавоб:

— Конституция бўлса керак. Эҳтимол, Конституцияга киритилган ўзгартиришлар пардозлар дея аталган. Конституцияси йўқ давлатларда инсон ҳуқуқлари поймол бўлиши, қайсидир кичик гуруҳлар манфаатини кучлилиги назарда тутилган бўлса керак.

Жавоб:

— Пул бўлса керак.

Жавоб:

— Манфаат оқими турфа ниқобда
Пардозланиб келар унинг ёнига.
Шу келганга кучдир унинг барига
Йўқлиги қудратдир ўз маконига.
Таҳдид хавфу хатар турли манфаат
Ғоявий бўшлиққа кирарлар фақат.

Очиб кўрсатилади. Қути бўш.

Савол:

— Бу нимадир номи бору ўзи йўқ?

Бу нимадир ўзи бору номи йўқ?

Бу нимадир на ўзи бор, на номи?

Жавоб:

— Ғоя, ўзи кўринмайди, кириб келади. Биз амалий натижани кўргандан кейин ҳам бу ғоянинг оқибати эканлигини билмаймиз, яъни номиям кўринмайди. Ғоявий, мафкуравий таҳдид натижасида юзага келган вазият.

Жавоб:

— Биринчидан, таваккалчилик, иккинчидан, хавф-хатар, учинчидан ғоя ва ғоявий бўшлиқ.

Жавоб:

Биз билмаган хатардир,
Номи бору ўзи йўқ.
Биз билмаган ечимдир.
Ўзи бори номи йўқ.
Биз билмаган қадамдир,
На номи бор, на ўзи.

Савол:

— Буюк давлатчилик шовинизмининг илк кўринишлари қачон пайдо бўлган?

Жавоб:

— Францияда Наполеон армиясида Шовин деган оддий аскар бўлган. Келиб чиқиши кичкина қишлоқдан бўлган. Армияга аскар бўлиб чақирилгач, катта-катта уйларни, биноларни кўргач, миллатим шундай буюк экан деб ўзининг шовинистик хатти-ҳаракатларини агрессив тарзда намоён эта бошлайди. Буни кўрган командирлари бошқа солдатларга уни ўрнак қилиб кўрсатади. Шундан шовинизм ғояси пайдо бўлади. Шовинизм ҳозирги кунга келиб турли кўринишга бўлиниб кетган.

Жавоб:

— Буюк давлатчилик шовинизми бу ўз давлати манфаатларини бошқа давлат манфаатлари ҳисобидан кўпайтиришдир. Бу XIX асрда чор Россиясининг Ўрта Осиёни босиб олишидан бошланган.

Мулоҳаза:

— Давлатчилик шовинизми бир миллатнинг бошқа миллатга агрессив муносабатидир. Кўп миллатли давлатлар пайдо бўлгандан бошланган.

Ҳайъат аъзоси:

— Баъзи жавобларда мантиқий изчиллик, ҳозиржавоблик ва нотиқликни сездик, баъзиларида бу етишмайди.

Жамоаларга тумандаги турли вазиятлар айтилиб, уларнинг ечими бўйича мулоҳазалар тингланди.

Ҳоким бўлиш осон эмас. Аввалambor раҳбар сифатида биз ҳар қандай вазиятни баҳолар эканмиз, бунинг мазмун-моҳияти ва муаммонинг келиб чиқиш илдизини ўрганиб чиқишимиз керак.

Раҳбарнинг эътиборида ҳар бир нарса бўлиши лозим. У ҳамиша халқ билан бўлсин, халқ манфаати билан жамият манфаати уйғунлигини кўра олсин.

Ахборот хуружи кўзга кўринмасдир. Ўзимизнинг ОАВнинг соғлом ва ҳаққоний жавоблари бўлсин. Залда мен шу ҳақда ўйладим.

Бу тадбир ташкилотчиси академия проректори Шукриддин Исроиловга офарин, дейман!

Ректор Қиёмиддин Назаров тадбирга якун ясар экан, қадимги юнон файласуфи Диогеннинг 2000 йил олдин ёзилган саҳна памфлетини ёддан ўқиди:

— Ҳаёт саҳнага ўхшайди. Саҳнада рақиблар аён. Саҳнага чиқдингми ўзга одамлардан ҳеч қандай ёрдам ололмайсан.

Саҳнада рақиблар аён. Агар сен саҳнага чиқишга мажбур бўлсанг ва саҳнага чиқишдан бошқа чоранг бўлмаса, лекин ҳали саҳнада сенинг рақибларинг борлигини ҳис этсанг, сен ана шу рақибларинг билан курашишга тайёр бўлишинг керак.

Саҳнада рақиблар аён. Сен саҳнага чиқаётганингдаёқ саҳнани рақиблар томонидан сен учун қўйилган тузоқларга тўла эканлигини сезсанг, унда нима қиласан? Сен ўша рақибларнинг тузоқларидан ўзингни бахтли қиладиган уй ясагин. Сен рақиблар тузоқларидан ғишт қуйгин, улар қаршилик қилолмасинлар. Сен ўша ғиштлардан уй қургин. Сен ўша тузоқлар ичида қандай бахтли яшаш мумкинлигини кўрсат.

Саҳнада рақиблар аён. Сен рақиблар қўлига гуллар тутқаз. Унинг елкаларига сарполар ёпгин. Улар сенга айтолмаган, бир-бирларига доим айтадиган ва етказадиган фисқу фасодларни, бошқа ғаразликларни, ёпиб юрган таналарини сен берган сарполар билан ёпиб юришга мажбур бўлсинлар. Улар ана шу ғаразликлари кўмилган юракларига сен берган гулларни қўйсинлар, ўзларининг башараларини ана шу гуллар билан ёпсинлар.

Саҳнада рақиблар аён. Агар рақибларинг аёл бўлса, энди ҳеч қачон шу рақибларинг онангга айланмаслигини қулоғингга қуйиб ол. Агар рақибларинг аёл бўлса, улар ҳеч қачон синглингга ёки опангга айланмаслигини билгин, хомтама бўлма. Бундай шароитда ҳам уларнинг қўлларига гул тутгин.

Саҳнада ҳамма нарса аён.

Ажойиб хотима.

Илоҳим, устозу шогирдлар, раҳбарми, касаба уюшмаси ходимими, қалам аҳлими ҳеч қачон ҳаёт саҳнасидан тушиб кетмасин. Бу менинг Янги йил тилакларим.

Довуд МАДИЕВ,
«Ишонч» мухбири

ЧОРТОҚ ПЕДАГОГИКА КОЛЛЕЖИ МАЪМУРИЯТИ

Барча юртдошларимизни ҳамда келажагимиз бунёдкорлари — талабаларни яқинлашиб келаётган муборак Қурбон ҳайити ва Янги йил байрами билан қизғин табриклайди. Уларга сиҳат-саломатлик, туганмас бахт тилайди!

«ЮНУСОБОД САВДО МАЖМУАСИ» МАЪМУРИЯТИ

Мамлакатимиз фуқароларини яқинлашиб келаётган Қурбон ҳайити ҳамда Янги — 2007 йил байрамлари билан муборакбод этади.

*Халқимизга тинч-тотувлик,
сиҳат-саломатлик, қут-барака тилаб,
харидорлар учун ўз хизматларини таклиф этади.
Мажмуа ҳудудида озиқ-овқат маҳсулотлари,
газланган ва газланмаган салқин ичимликлар,
хўжалик буюмлари ва «Янги йил» учун
совғалар сотуви йўлга қўйилган.
Харидорларни мажмуамиз ҳудудида кутиб қоламиз.*

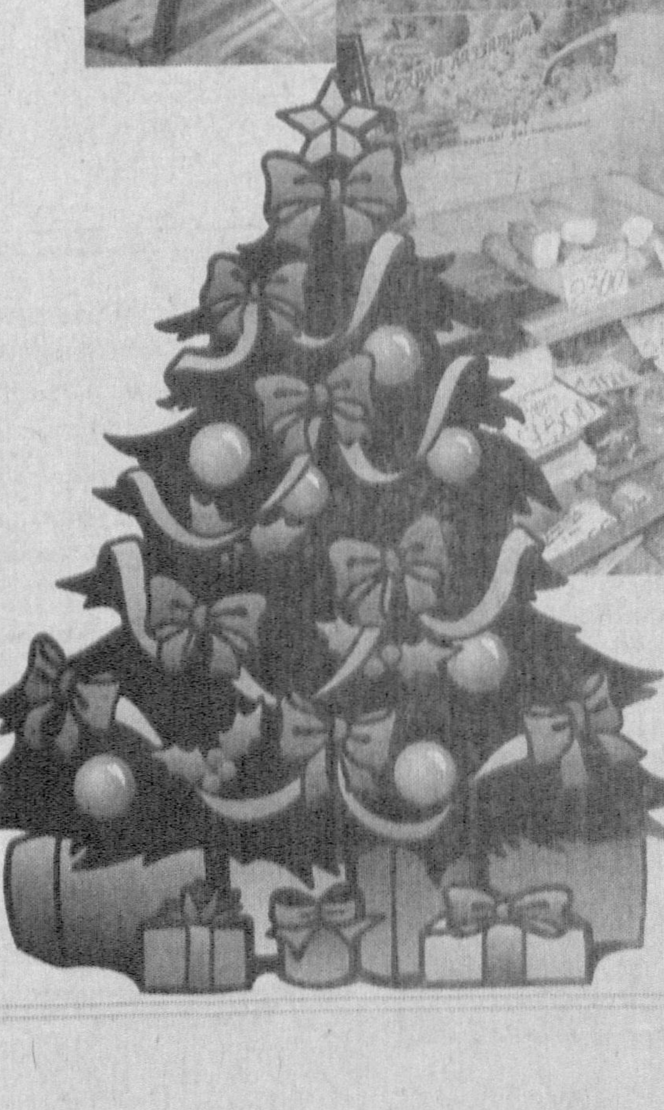

Манзилимиз: Тошкент шаҳар, Юнусобод тумани, Ж.Обидова кўчаси 260-а уй.
Мурожаат учун телефонлар: 369-01-40, 369-01-41.

Сиз кутган учрашув

Дунё пайдо бўлибдики, инсон куйга, қўшиққа эҳтиёж сезади. Бундан минг-минг йиллар илгари соз чалаётган аёл тасвири туширилган буюмлар эндиликда музейларимизни безаб турибди. Халқимиз — қўшиқсевар. Биз қўшиқ тинглаётиб, соҳир овоз орқали қалбимизга қуйилаётган дилбар оҳангларгагина эмас, балки қўшиқчининг ўзига ҳам меҳр қўямиз, унга-да кўнглимиздан жой берамиз. Истеъдодли хонанда Шаҳло Сафарова ўз қўшиқлари билан тингловчиларнинг меҳру муҳаббатига, ишончига сазовор бўлган...

«МИЛЛАТ БАХТИНИ КУЙЛАЙМАН...»

— Мен ҳар гал саҳнага чиқарканман, зиммамда катта масъулият турганини ҳис этаман, — дейди у. — Айтажак қўшиғим кимнингдир дардига малҳам бўлсин, кимнидир яшамоққа чорласин, кимгадир умид бахш этсин. Мен шунчаки куйламоқчи эмасман, йўқ, она юртимнинг бахту саодатини, озодлигини, порлоқ келажагини қўшиққа солиб баралла айтмоқчиман! Мана шу мақсад мени илҳомлантиради!

Шаҳло Сафарова санъат йўлига тасодифан кириб қолган эмас. Самарқандда яшаб юрган чоғларида бувижони Аноржон ая доира чалиб халқ қўшиқларини хиргойи қиларди. Тоғаси эса рубобда турли хил куйларни берилиб чаларди. «Отам бу дунёни барвақт ташлаб кетганлар, онам уззу кун жамият юмушида, бувижоним биз бешала фарзандни оқ ювиб оқ тарардилар, қўшиқлару ривоятлар айтиб кўнглимизга таскин берар эдилар», дея эслайди Шаҳлохон. Бу хонадондагиларнинг ҳаммаси санъатни қадрловчи, унга меҳр қўйган кишилар эди. Шундай гўзал муҳитда ўсиб-улғайган Шаҳло дастлаб саҳналарда қўшиқ куйлаб кўпчилик эътиборига тушди. Кейинчалик унинг ширали овозининг ихлосмандлари орта борди. Истеъдодли қизнинг довруғи пойтахтга ҳам етиб келди. Шаҳло Сафарова «Ўзбекнаво»га ишга қабул қилинди.

Хонанда бўлиб танилмоқни ким ҳам орзуламайди, дейсиз. Ўз қўшиқлари билан кўнгилларни эритиб, минглаб мухлисларга азизу ардоқли бўлиш аслида осон кечармикан?! Албатта, йўқ. Бунинг учун тинмай меҳнат қилиш, изланиш, тунларни тонгларга улаб қўшиқ яратиш зарур бўлади. Шаҳло мухлислари қалбини забт этиш учун ўз устида қаттиқ ишлади, қўшиқчилик тарихини ўрганди, улуғ санъаткорларнинг ижро маҳоратига эргашди. У бугунги эстрада йўналишидаги ютуқ ва камчиликларни ҳам кузатиб боради, айниқса, ёш хонандаларимизнинг ўзбек санъатини дунё саҳналарига олиб чиқаётганликларидан қувонади, ўзи ҳам ана шу улкан эзгу ният йўлидан бориш учун тинмай ижод қилади.

Шаҳло Сафарова ҳозирги вақтда машҳур шоирлар шеърлари билан айтиладиган «Муҳаббатим», «Азизим», «Сочимга қорлар ёғди», «Бўз бола» «Лайли ва Мажнун», «Билмайман» каби қўшиқларини куйлаб саҳнага чиқаётир. У турли халқлар қўшиқларини ҳам куйлаш ҳаракатида.

— Яхши устоз хонанда учун сув ва ҳаводек зарур, — дейди Шаҳло Сафарова. — Мен пойтахтга келиб энг аввал таниқли бастакорлар — Алишер Икромов, Зокир Отабоев, Акром Убайдуллаевлар билан танишдим, уларга шогирд тутиндим, менга доимо кўмаклашиб, маънан қўллаб-қувватлаб келишмоқда. Шунингдек, Ўзбекистон халқ шоирлари Ойдин Ҳожиева, Маҳмуд Тоировларнинг шеърларига кўп мурожаат этаман, уларнинг ижодлари замиридаги теран мушоҳада, фалсафий фикрлар мени ўйга толдиради...

Шаҳлони саволга тутаман.

— Айтинг-чи, мухлисларингизга қўшиқлар гулдастасини туҳфа этганмисиз?

— Ҳа. «Соғиндим баҳорим» аудиоальбомимни мухлисларим яхши кутиб олишганини эшитдим. Бу хушхабар менга янги куч-қувват ато этди. Бугунги кунда оналар ҳақида янги қўшиқларимни саҳнада айтаяпман, она юрт, озод миллат шаъни улуғланган шеърларни қўшиқ қилаяпман, мақсадим — улкан йўллардан ўтиб келаётган буюк ўзбек миллатининг дарду қувончини куйга солиб, тингловчи қалбига узатишдан иборат.

— Ҳаётда нимани қадрлайсиз?

— Фидойиликни. Ён-атрофимизда мустақилликни мустаҳкамлаш йўлида бор куч-ғайратини сарфлаётган ажойиб инсонлар бор, жамият юкига елка тутаётган дилбар аёлларимиз ҳам анчагина. Уларга таъзим қиламан ва улар ҳақида қўшиқлар куйлашни истайман.

— Сиз бир неча бор катта саҳналарда ўз концерт дастурларингизни намойиш этгансиз. Орадан бир мунча фурсат ўтди. Тингловчиларингиз сизни соғиниб қолишган бўлсалар керак-а?

— Яна қачон концерт берасиз, деб сўраётган кўп. Бироқ концерт бериш шунчаки иш эмас, балки жиддий синов. Мен энг сара, янги қўшиқларимдан тузилган гулдастани мухлисларимга тақдим этиш ниятидаман. Ишонаманки, бунга яқин орада фурсат келади.

Шаҳло баҳорий кайфият билан яшовчи хонанда. У гоҳ жиддий, гоҳ қувноқ, гоҳ маъюс... «Қўшиқнинг мазмунини теран англашим учун баъзан соатлаб мутолаага бериламан, куй танлаш ва қўшиқ яратишга жиддий ёндошаман», дейди Шаҳло. — Нима бўлганда ҳам хонанда чин маънода ижодкор, у ҳамиша изланишда! «Қўшиқларим билан миллат манфаати учун хизмат қилмоғим керак» дейди у. Бу хонанданинг тақдир йўлларини ёритиб тургувчи гўзал орзу.

Гулчеҳра ЖАМИЛОВА,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ КОРХОНАЛАРИ ВА ФЕРМЕР ХЎЖАЛИКЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«TULPOR» савдо уйи масъулияти чекланган жамияти

Россия Федерациясининг барча турдаги «УАЗ» ва «ВАЗ» автомобилларини нақд пулга ҳамда пул ўтказиш йўли билан, шунингдек, кредит асосида сотишини маълум қилади.

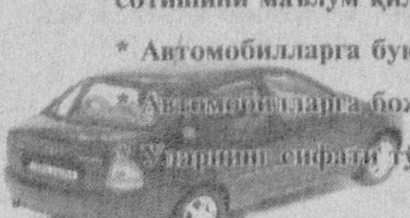

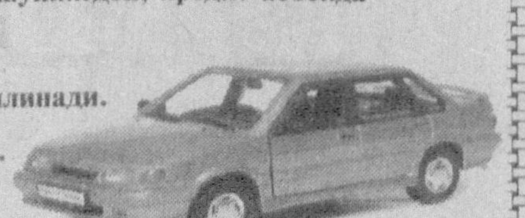

* Автомобилларга буюртмалар ҳам қабул қилинади.
* Автомобилларга божхона солиғи тўланган.
* Уларнинг сифати тўла кафолатланади.

Мурожаат учун телефонлар:
(8-371) 117-46-10, 276-33-51. Факс: (8-371) 276-77-20.

Эътироф

СПОРТСЕВАРЛАР КЛУБИ

Навоий кон-металлургия комбинати (НКМК) Республикамиз иқтисодиётида муҳим ўринга эга. Комбинатнинг Навоий шаҳри ва қўшни вилоятларда йирик тармоқлари яъни турли заводлари, бошқармалари бор. Мазкур комбинатнинг бир қатор соҳаларга, жумладан, спорт ривожига қўшаётган ҳиссаси катта бўлмоқда.

Комбинат ишчи-ходимлари касаба уюшмаси кенгашига Юрий Паламарчук раислик қилади. Бугун НКМК ишчи-ходимларининг касаба уюшмасига қарашли «Сўғдиёна» жисмоний тарбия ва спорт клуби ҳақида сўз юритмоқчимиз.

Кўп сонли комбинат ишчиларининг аксарияти «Сўғдиёна» ЖТСК спорт заллари ва сузиш ҳавзаларида шуғулланишади. Турли мусобақа-ю тадбирларда, спартакиадаларда қатнашишади.

«Сўғдиёна» спорт клубига борганимизда комбинат ишчилари «Алпомиш ва Барчиной» меъёрий тестларини топширишаётган экан.

Югуриш, узунликка сакраш, сузиш каби бир нечта шартларни бажараётган ишчиларнинг ҳаракатлари дадил, спорт билан мунтазам шуғулланишлари кўриниб турарди. Биз билан суҳбатда «Сўғдиёна» ЖТСК директор ўринбосари Ольга Лукина қуйидагиларни гапириб берди:

— «Сўғдиёна» ЖТСКдаги «Соғломлаштириш гуруҳи»да ҳозирги кунда 1345 нафар ишчи-ходим ўз саломатликлари учун қайғуришади. Шулардан 640 нафари аёллардир. Улар қишин-ёзин сузадилар, тренажёрларда машқ бажаришади, аэробика билан шуғулланади ва ҳоказо.

Шуниси қувончлики, «Сўғдиёна»да шуғулланадиган ишчиларимиз профессионал спортда ҳам ўзларини кўрсатяптилар. Масалан, ишчилардан тузилган «Южанин» футбол клуби Жисмоний тарбия клублари ўртасида ўтган Республика кубогида ғолиб чиқди. Баскетболчиларимиз эса Ўзбекистон чемпионатида 2-ўринни эгалладилар.

Комбинат ишчиларидан армрестлинг, пауэрлифтинг спорт турлари бўйича жаҳон, Осиё чемпионати ғолиб ва совриндорлари бор. Масалан, ноябр ойида армрестлинг бўйича Манчестер шаҳрида ўтган жаҳон чемпионати олтин медалига эришган Мирзоҳид Шаропов ва унинг устози Игор Шишков бизнинг клубда шуғулланади.

Пауэрлифтинг бўйича Осиё ва жаҳон чемпиони Юлия Сисенко ва Ефим Наниевлар ҳам бизнинг спортчиларимиз.

Яқинда Қатар пойтахти Дохада ўтган XV Осиё ўйинларида 6 нафар сузувчи, 4 нафар баскетболчи, 2 нафар қиличбоз, бир нафар оғир атлетикачи ҳамда уларнинг мураббийлари Дания Голендинова (сузиш), Юрий Паскин (баскетбол), Ринат Хужин (оғир атлетика) ва Аниса Петрова (қиличбозлик) қатнашиб келдилар. Шуни таъкидлаш ўринлики, юқоридаги барча спортчи ва мураббийлар «Сўғдиёна» жисмоний тарбия ва спорт клубидан маош олишади. Ҳаваскор спортчиларимиз халқаро майдонлардан ҳам ёруғ юз билан қайтишяпти. Масалан, июн ойида Болгарияда ўтган Халқаро ишчилар спартакиадасида Зайтуна Соколова, Наташа Земина, Лилия Ҳакимовалардан иборат стритбол (уч кишилик баскетбол) жамоамиз барча рақибларини енгиб, 1-ўринни қўлга киритишди.

Ольга Петровна билан бирга «Сўғдиёна»ни айландик. Бизни ҳайратга солган жиҳат спорт мажмуасидаги тартиб ва озодаликнинг юқори даражадалиги бўлди. Буни спорт клуби директори Виктор Петровнинг талабчанлигига йўйдик. Чунки у мусобақа чоғида ҳам тартибни хуш кўради, шуни талаб қилади. Шу куни «Сўғдиёна»нинг замонавий, кенг ва ёруғ залида миллий кураш бўйича Ўзбекистон кубоги баҳслари ўтар, спортчилар-у томошабинларнинг мавжуд шароитлардан шод эканликлари кўриниб турарди...

Акмал АБДИЕВ,
журналист

Имом БУХОРИЙ

АДАБ ДУРДОНАЛАРИ

Саранжомлик ҳақида

Касир ибн Убайд айтдилар: "Мен умму-л-мўминин ҳз. Ойиша (р.а.) ҳузурларига кирдим. Шунда у зот менга: озгина сабр эт, мен лунгимни ямаб олай, дедилар. Мен у зотга агар бу воқеани чиқиб одамларга гапирсам, улар сизни албатта бахил, деб ҳисоблашади, дедим. Ойиша (р.а.): "Майли, ўзинг биласан. Эски кийим киймайдиган кишида янги кийим бўлмайди", дедилар".

Мулойимликнинг авлолиги ҳақида

Абдуллоҳ ибн Муғфил (р.а.)дан ривоят қилинади: «Расулуллоҳ (с.а.в.) айтдилар: «Аллоҳ мулойимдир. Юмшоқ феълли бандасини севади. У дағал бандасига эмас, мулойим феълли бандасига ажр-мукофот беради».

Чўчитмаслик ҳақида

Анаc ибн Молик (р.а.) айтдилар: "Расулуллоҳ (с.а.в.): "Кишиларга диндаги оғир машаққатли амалларни эмас, енгил ва осонларини буюринг, уларни хотиржам қилинг, оғир амалларни буюриб диндан қўрқитиб, чўчитиб юборманг", дедилар".

Бугунги ёшлар

Заркент Наманганнинг тоғлар бошланадиган гўшасида жойлашган. Қишлоқ остонасига Ўнғор тоғи келиб тиралган. Сал ўтмасдан — Ўзбекистон билан қўшни Қирғизистон оралиғида, нариги тарафи Қозоғистон ҳудудигача ва айтишларича, ҳатто, Урал тизмаларигача чўзилган кекса Бўспу тоғи бошланади. Ушбу қишлоқда меҳмондўст, суҳбати жонон кишилар яшайди.

ХОРИЖДА СОВРИН ОЛГАН ЎҚУВЧИ

— Мақтанчоқликка йўймаганг-у, катталар қолиб болаларимизнинг номи ҳам хориж мамлакатларигача етиб боряпти, — деб қолди эллик йилга яқин муаллимлик қилган Нақибжон Ёқубжонов. — Мактаб-интернатимиз ўқувчиси Диёрбек Маҳмудов мўйқаламига мансуб суратлар туман, вилоят, мамлакат миқёсидаги босқичлардан ўтиб, 2004 йилда Ҳиндистонда ҳар икки йилда ўтказиладиган «Шанкар» номидаги ўсмир ўқувчилар кўрик-танловида ғолиб чиққан эди. Маълумки, унда жаҳондаги кўплаб мамлакатлардан ёш истеъдодлар ўз асарлари билан иштирок этадилар. Ўшанда Диёрбекка кумуш медал насиб этган эди.

Ҳа, Диёрбек ёш бўлсада, эришган натижалари билан кифояланиб қоладиганлардан эмас. Ўз устида тинимсиз ишлашни, изланишни давом эттирди.

— Шуниси диққатга сазоворки, Диёрбек Маҳмудов фақат мўйқалам соҳиби бўлибгина қолмасдан, билим даргоҳимизнинг одобли ва аълочи ўқувчиси ҳисобланади, — дейди ушбу билим маскани раҳбари Собиржон Отажонов. — Жамоат ишларида ҳам фаол. Тасвирий санъат ва рассомчилик бўйича кўрик-танловларда ҳар доим иштирок этиб, совринли ўринларни эгалламоқда. У халқаро миқёсдаги танловларда ҳам ўз асарлари билан жонажон Ўзбекистонимизни улуғлаб, Беҳзод издошларидан эканлигини амалда исботламоқда.

Диёрбек юксак тоғлар, гўзал боғлар, қишин-ёзин шарқираб оқувчи Поччаота сойи гўзалликларини рангларда акс эттиради. Бир сўз билан айтганда, Она-юрт гўзалликлари шайдоси у.

Ўзбекистон истиқлолининг ўн тўртинчи йили ёш қаҳрамонимиз учун ғоят омадли келди. Аввало «Спорт — тинчлик элчиси» мавзусида ўтказилган ёш мусаввирлар кўргазмасидаги фаол иштироки учун Республика ўқувчилар саройининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди. Шунингдек, «Чекмасдан ёшлик гаштини сур» акциясида фахрли иккинчи ўрин соҳиби бўлди. «Сен ёлғиз эмассан» нодавлат ташкилотининг «Биз ОИТС ва наркоманияга қаршимиз» кўрик-танловида қатнашиш ҳам Диёрбекка омад келтирди. У ғолиб сифатида ҳомий ташкилотнинг уч йил давомида ҳар ойда 50 минг сўмдан стипендиясини олиб турадиган бўлди. Бу йил вилоят «Соғлом авлод» маркази ҳомийлигида ўтказилган танловда «Энг сермазмун расмлар» соврини бўйича ғолиб чиқди ва эсдалик совғалари билан мукофотланди.

— Диёрбек Маҳмудов сингари ёш истеъдодларнинг қўллаб-қувватланиши, энг аввало, истиқлол шарофати туфайли, — дейди Нақибжон Ёқубжонов. — Олдинлари болалар тугул профессионал рассомлар асарлари ҳам хориждаги кўргазмалардан жой олиб, ғолиб чиқиши осон бўлмаган. Ишонаманки, ёшларга мамлакат миқёсидаги эътибор, эришган натижалари ва ўзига талабчанлик Диёрбекни янада олдинга интилишга, ўз устида қаттиқроқ ишлашга даъват этади. Ундан, албатта, келажакда ажойиб рассом етишиб чиқади.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири

Таассуф!

Тарози ўйини

Яқинда Ўзбекистон истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоя қилиш федерацияси Фарғона шаҳар бўлинмаси марказий деҳқон бозорида мониторинг кузатуви олиб борди.

Дам олиш куни бўлгани учун бозор эрталабдан гавжум. Расталар оралаб юрган харидор минг бир турдаги маҳсулотларнинг қай бирини танлашни билмай иккиланиб қолиши тайин. Тўкин-сочин, жондан бошқа ҳамма нарса муҳайё. Сертавозеъ сотувчилар харидор чақириб, маҳсулотини мақтайди.

— Кеп қолинг, гўштнинг энг зўри...

Гуруҳ аъзоларининг даб-дурустдан келиб қолиши икки юзи қип-қизил қассоб йигитчани эсанкиратиб қўйди. Ундан маҳсулотнинг ветеринария-санитария экспертизасидан ўтказилганлиги ҳақида маълумотнома сўралганда ҳеч нарса кўрсата олмади. Гўшт маҳсулотларини, хусусан, қиймани усти очиқ жойда ҳеч қандай тартиб-қоидага мос бўлмаган равишда сотаётгани эса яна бир тартиббузарлик ҳисобланади. Буни тушунтиришга уринаётган мониторинг аъзосига: «Гўшт меники эмас, амакимнинг ўрнига савдо қилаяпман», дея жавоб беришдан нарига ўтолмади.

Бошқа бир қассоб эса тош-тарозини текширмоқчи бўлган гуруҳ раҳбарининг қўлидан тошларни олиб қочди. Бундай ҳолатни кутмаган мониторингчилар ҳангу манг бўлиб қолаверишди. Бозор маъмуриятидан ушбу манзарани изоҳлаб беришини сўраганимизда, тош-тарозилар тез текшириб турилишини, бозор ҳудудида назорат тарозилари ўрнатилганлигини айтишди. Ҳужжатларда ҳам бу қайд этилган.

Бироқ назорат тарозилари анчагина пана жойларда ўрнатилгани етмаганидек, уларнинг қаерда жойлашганини билдирувчи белгилар ҳам кўринмайди. Демакки, кўнглида харид қилган маҳсулотининг вазни тўғрисида шубҳа уйғонган харидор қаерга боришни дарров англамайди.

Қассоб йигит нега тошларни бизга кўрсатишни истамади? Наҳотки, тарозидан уриб мижозларни алдаётган бўлса?! Бунга ишонгимиз келмади. Ҳар тугул гуруҳ аъзолари текширув жараёнида бошқа бундай нохуш аҳволда қолишмади.

Гўшт расталари оралаб баланд, чиройли шийпон остида жойлашган нон бозорига ўтдик. Бу ерда янги ёпилган хушбўй неъмат димоғингизни қитиқлайди. Седанали нон, ёғли патир, дўлтали ширмой нон...

Бироқ бу ерда ҳам дилни хира қиладиган ҳолатга дуч келдик. Новвойларнинг аксариятида соғлиғи ҳақидаги маълумотнома йўқ. Нон саватларининг усти очиқ, дока билан ўралмаган. Баъзи новвойларнинг сават устига нон совимаслиги учун ёпган дастурхонлари кир-чир...

Бозор ҳудудида ноқонуний фаолият кўрсатувчи шахслар, ёймачиларга қарши кураш қониқарли эмас. Харидорлар бемалол юриши учун ажратилган йўлакларни истеъмол ёғи ва дори-дармонлар билан ноқонуний савдо қилаётган шахслар эгаллаб олган. Аҳвол шу даражадаки, баъзи жойларда ҳатто юришга ҳам қийналасан киши.

Мониторинг гуруҳи аъзолари яқинлашиб қолганда, улардан бири бизга ҳамроҳлик қилаётган бозор маъмурияти вакилини таниб қолди ва бирдан ҳаммалари кесак отилган чумчуқ галасидек харидорлар орасига сингиб кетишди.

Бу ҳолатнинг сабабини сўраш учун солиқ инспекторини топиш «қўлимиздан келмади». Бозор маъмурлари эса: «Ёймачиларга қарши курашда бир ўзимиз қийналаяпмиз,- дея ўзларини оқламоқчи бўлишди. - Гувоҳи бўлганингиздек, улар бизни кўриши билан апил-тапил қочиб қолишади. Бундан бир ой илгари милиция ходимлари билан бирга ишлаганимизда аҳвол анча яхшиланган эди. Ҳозир ҳам ўша усулни қўллашга мажбур бўлаяпмиз».

Тайёр пишириқлар билан савдо қилинадиган бўлимдаги баъзи сотувчиларнинг патенти йўқ, тиббий дафтарчалар ҳақида эса умуман гап бўлиши мумкин эмас.

Шаҳар СЭС ходимлари томонидан олиб борилаётган ишлар қониқарли эмаслиги маълум бўлиб қолди. Масалан, «Абдуҳаким» хусусий фирмасига қарашли дўконга кирганимизда пештахтани синдириб юборгудек тўлиб турган колбаса маҳсулотлари ва қадоқланган ёғнинг сифат сертификатларини кўрсата олишмади.

Эътироф этиш лозимки, бозор етарли даражада ёпиқ шийпонлар билан таъминланган. Сотувчи ва харидорларга қўшимча қулайликлар яратилаётир. Бу ёғи уларнинг ўзига боғлиқ. Ахир ҳар бир пештахта олдида милиция ёки солиқ ходими қоровуллик қилиб тура олмайди-ку! Қолаверса, бу қайси мантиққа тўғри келади?

Хулоса ўрнида айтиш лозимки, истеъмолчи ўз ҳақ-ҳуқуқини тушуниб олмас экан, юқоридаги каби ҳолатларни бартараф этиш қийин кечади.

Улуғбек ИБОДИНОВ,
«Ишонч» мухбири

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ
O'.K.U.F. F.T.U.U.

БОШ МУҲАРРИР
Абдухолиқ АБДУРАЗЗОҚОВ

Таҳрир ҳайъати:

Алла Долженкова,
Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари),
Маъмура Адилова,
Мирзоҳид Содиқов,
Носирхон Акбаров,
Ойсулув Нафасова,
Пиримқул Қодиров,
Соғиндиқ Ниетуллаев,
Шавкат Абдуллаев,
Шамси Эсонбоев,
Элёр Ёқубов,
Ғуломзокир Юсупов

Бизга қўнғироқ қилинг:

Котибият
153-52-78

Бўлимлар

Касаба уюшмалари ҳаёти бўлими:
153-87-63

Ижтимоий-иқтисодий сиёсат бўлими:
153-87-74

Ҳуқуқ ва халқаро ҳаёт бўлими:
153-87-73

Миллий-маънавий қадриятлар ва спорт бўлими:
153-82-79

Хатлар ва мухбирлар билан ишлаш бўлими:
153-85-43

Реклама ва эълонлар бўлими:
153-03-90

БИЗНИНГ МАНЗИЛ:

700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи:
133; 134

E-mail:
ishonch_doverie4@mail.ru

Газета ҳафтанинг сешанба, чоршанба, жума ва шанба кунлари чиқади.

Навбатчи котиб - А.Алламуродов
Навбатчи муҳаррир - А.Қодирова
Навбатчи - Р.Орипов
Мусаҳҳиҳ - Д.Камолов

Саҳифаловчи-дизайнер: З.Бакиров ва Ю.Михайловский

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.
IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилди.
Бичими А-2.
Ҳажми 2 босма табоқ.
Сотувда эркин нархда.

Босишга топшириш вақти - 21.00.
Топширилди - 22.40

Буюртма Г— 1415

Тиражи: 7406